

Росен Тахов

**ЛЕГЕНДИ И ИСТИНИ
В БЪЛГАРСКАТА ИСТОРИЯ**

София, 2023

© Издателство „Изток-Запад“, 2023

Всички права запазени. Нито една част от книгата не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на издателство „Изток-Запад“.

© Росен Тахов, автор, 2023

© Деница Трифонова, оформление на корицата, 2023

ISBN 978-619-01-1175-7

РОСЕН ТАХОВ

ЛЕГЕНДИ И
ИСТИНИ
В БЪЛГАРСКАТА
ИСТОРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

ЛЕГЕНДАТА В ПРЕДДВЕРИЕТО НА ИСТИНАТА

Преданията отключват тайните на историята 9

ПО СВЕТА И У НАС

БЪЛГАРИН В ОТКРИВАНЕТО НА АМЕРИКА

Една историческа каша гва пъти отива на съг 12

ЧАРЛЗ ДИКЕНС ВЪВ ВАРНА

Викториански следи по българските земи 18

ВЕРДИ И ЛЮБЕН КАРАВЕЛОВ

Има ли опера за Хаджи Димитър и Караджата 24

ПОТОМЪКЪТ НА ШЕКСПИР

Реймънд Фишер се сражава в Балканската война 30

НИЕ СРЕЩУ ХИТЛЕР И МУСОЛИНИ

Две автолегенди на кандигати за активни борци 36

ЗАКОН И ВЛАСТ

МНОГОСТРАДАЛНАТА КОНСТИТУЦИЯ

Всяка власт я нагажда по свой образ и погобие 44

ВРЕДНИТЕ КОАЛИЦИИ

Българинът е индивидуалист, не мисли колективно 50

ПОЛЗАТА ОТ ПРЕВРАТИТЕ

От шест половината изиграват положителна роля 56

ПРЯКАТА ДЕМОКРАЦИЯ

Защо не станяхме Швейцария на Балканите 62

ДЕПУТАТ Е НАЙ-СЛАДКИЯТ ЗАНАЯТ

Един мандат стига да оправши себе си, децата и внуците 68

РАЗБОЙНИЦИ И КРЪВОЛОЦИ

ЦАРСКАТА ЗАСАДА В АРАБАКОНАК

спаси Борис III от атендата в „Св. Негеля“ 74

ОБИРЪТ НА БЕРКОВСКИЯ ВЛАК

Дочо Узунов претвори в живота първия уестърн..... 80

РУСЕНСКАТА КЪРВАВА СВАТБА

Обезумели властници почерниха гунавския граг..... 86

УБИЙЦИТЕ С ТЕСЛА

Много са в криминалната ни история..... 92

КРЪВОЛОКЪТ ПРЕМЯНОВ

В Странджа още ги е страх да не вампиряса..... 98

ФАЛШИФИКАТИ И ТАРИКАТИ

ПЪРВИТЕ АКТИВНИ БОРЦИ

Измамни фотографии за дебел пенсии..... 106

АМПУТАЦИЯТА НА СТРАШИМИРОВ

„Клаха народа си...“ е само половината истина..... 112

ФАЛШИФИКАТОРИТЕ В ЗАТВОРА

Килия в Централния печата марки мените..... 118

КОЛЮ АМЕРИКАНЕЦА

Прави от кило злато три, позлатява Първوماйска..... 124

ЛЪЖОВНИТЕ ПАМЕТНИЦИ

Прекроявани по волята на силните на геня..... 130

МИСТЕРИИ И ФЕНОМЕНИ

ВЪЗРОЖДЕНСКИТЕ НЛО

Първите летящи чинии в небето на България..... 138

ХРИСТОВИЯТ КРЪСТ У НАС

Имаме ли автентични останки от разпятието..... 144

ОМАЯТА НА СПИРИТИЗМА

Енгелс, Ботев и Стамболов се показват от отвъдното..... 150

СОФИЙСКИЯТ ВАМПИР

Таласъм целува жени около Руски паметник..... 156

СУЕВЕРИЯ И ПОЛИТИКА

Тринайстката е големият препъникамък..... 162

СЪКРОВИЩА И ТЪРСАЧИ

ИМАНЯРСКАТА КОЛХИДА

Една приказна територия на илюзиите 170

ВЪЛЧЕТРЪНСКОТО ЗЛАТО

Шопар лочи от блого на тракийски цар..... 176

ПРОКЛЯТИЕТО НА ИВАН ШИШМАН

Всички търсачи ги връхлитат беди 182

ТРЕЗОРЪТ НА ВЪЛЧАН ВОЙВОДА

Иманяри стават ортаци с гържавата 188

ХАЗНАТА НА ОСМАН ПАША

заровена в Плевен през Руско-турската война..... 194

ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

МЪКИТЕ НА БУКВИТЕ

Войната за единен български правопис 202

ПАЛАЧИ НА СВОИТЕ КНИГИ

Майстори на перото си правят аутодафе 208

ПЛАГИАТСТВОТО НА КЛАСИЦИТЕ

Кой какво е преписал в нашата литература 214

ПОРУТАВАНЕТО НА ВАЗОВ

Червени депутати с пасквил срещу народния поет..... 219

МАКЕДОНСКИОТ КИРИЛ И МЕТОДИЙ

Венко Марковски даде на комшиите четмо и писмо 225

ЕРОТИКА И РАЗВРАТ

КРАЯТ НА СКОБЕЛЕВ

Белия генерал изгъхва в обятията на хетера..... 232

ВИРУСЪТ НА МАЗОХИЗМА

Целомъргени преводачи го пренасят у нас 238

ПАРЛАМЕНТЪТ И ПУБЛИЧНИЯТ ДОМ

Конфликт на интереси в Цитаделата на греха 244

СТИХИЯТА НА ИЗНЕВЕРИТЕ

На нашите държавници една жена не стига 250

ГЕЙ ОБЩЕСТВОТО

Не сме земя на хомосексуалисти, но ги има..... 256

**ЖИВОТ
И СМЪРТ****ГРОБЪТ НА ОМУРТАГ**

най-вероятно е под светилището Демир баба 264

МОЩИТЕ НА ПАТРИАРХ ЕВТИМИЙ

Монах с пагони изнася реликвата в Москва 270

УБИЙСТВОТО НА БОТЕВ

Войводата е жертва на заговор в четата..... 276

СЪСИЧАНЕТО НА СТАМБОЛОВ

Не е застрелян, защото носел бронезилетка 282

СМЪРТТА НА БОРИС III

Инфаркт или отрова секват живота на царя 287

**ГОРДОСТ
И ПОЗОР****СИЛАТА НА ЧЕРЕШОВОТО ТОПЧЕ**

Дървената артилерия среща круповски оръдия 294

ПОДВИГЪТ НА ГЮРО МИХАЙЛОВ

Подиграха герой, изпълнил дълга към отечеството 299

АВТОРЪТ НА НАЦИОНАЛНИЯ ХИМН

Българинът не знае съзгателя на „Мила родино“ 305

ОСВОБОДИТЕЛИТЕ КАТО НАШЕСТВЕНИЦИ

Дядо Иван не издържа проверката на времето 311

ПОЗОРЪТ В ЦЕНТЪРА НА СОФИЯ

В храма „Св. Неделя“ лежат мощите на безбожник 316

ПОКАЗАЛЕЦ НА ЛИЧНИТЕ ИМЕНА 321

ЛЕГЕНДАТА В ПРЕДДВЕРИЕТО НА ИСТИНАТА

Преданията отключват тайните на историята

Историците се отнасят подозрително към легендите. За тях са фолклор, който няма научна стойност. Не са документи, а народни умотворения. Върху преданията не може да се изгради сериозно изследване. Легендата обаче е в преддверието на истината.

Думата иде от латинското *legere* – „чета“. С вътрешен смисъл „онова, което е достойно да бъде прочетено“. Малцина специалисти четат, повече са лаиците. Те вярват на легендите и отключват тайните на историята. Правят забележителни открития.

Класически е случаят с Хайнрих Шлиман. Любителят археолог тръгва по следите на Омировата „Илиада“. Която е в пространството на легендите. Разкопава Хисарлъка на малоазийския бряг и Микена на Пелопонес. Съкровището на Приам и маската на Агамемнон излизат на светло. Двете находки не са от епохата на Троянската война. Но влизат в златния фонд на световната археология.

Дори Америка е открита по легенди. За стари мореплаватели, които стигнали на запад непозната земя. Най-известна е сагата за викинга Лейф Ериксон, наречен Щастливеца. Христофор Колумб опъва платната да я търси. Въобразява си, че е намерил Индия, макар че Щастливеца хвърля котва на днешния канадски бряг. Колумб греши, но прави най-голямото географско откритие за всички времена.

Как е у нас?

Легендарното започва с Именника на българските ханове. Авитохол, първият владетел, живял 300 години. Само библейският Ной го надхвърля по дълголетие. Той бил на 600, когато построил ковчега за спасение на земните обитатели. Авитохол обаче е препратка към истинската история. Най-вероятно става дума за Атила, тъй като прабългарите са били част от неговия племенен съюз.

През Средновековието британците имат легендарния Крал Артур. В нашия фолклор е Крали Марко. За Артур сведенията са мъгляви като мъгливия Албион. Марко Мърнявчевич е доказа-

на историческа личност. Феодален владетел на Прилепската област и османски васал. Загива в битка на страната на поробителя. Въпреки това е възпят в юнашкия епос като народен закрилник.

Панонските легенди са главният извор за славянските първоучители Кирил и Методий. Медиевистите отхвърлиха „легендарното“, наричат ги Пространни жития. Всъщност това са канонизирани биографии. Трябва да се отсее реалното от нереалното и да се стигне до истината. Без Панонските легенди щяхме да знаем далеч по-малко за братята, които ни дадоха четмо и писмо.

Паисиевата история също е разпъната между автентичното и легендарното. Между книжовното и фолклорното наследство. В нея се срещат знайни и незнайни владетели, документални хроники, фантастични събития, сказания за скрити съкровища. По записките на светогорския монах още търсят заровено злато в крепостта Урвич край Кокаляне. Зад нейните стени цар Иван Шишман бил обсаден от турците.

В тази връзка у нас най-много са иманярските легенди. Те са скрепени с вечната вяра на човека да открие съкровище. Един ден да се събуди приказно богат. Жълтиците на вехтите войводи Алтънлъ Стоян, Кара Колю, Поп Мартин и Драгул палят въображението на търсачите. Вълчан войвода е начело на класацията. Легендарният хайдутин натрупал тонове злато, криел го в тайници из родината.

Следвайки едно предание за него, група последователи на Шлиман направиха археологическо откритие. През 1983 г. попаднаха на средновековна крепост край русенското село Копривец. Тогава специалистите се кълняха, че под белязаното място няма каквато и да било старина. Обратното, показаха се масивни зидове, беше извадена керамика и монетна находка. За разочарование на иманярите медна.

Братя Грим дефинират легендата като „народна приказка на историческа основа“. Александър Теодоров-Балан отбелязва, че понякога може да съдържа „повече исторична истина, нежели друго някое трезво съобщение“.

Тоест има случаи, в които легендата дори не е в преддверието, а в самата сърцевина на истината!

ПО СВЕТА И УНАС

*Първата карта на света от 1500 г.
Има легенда, че неин съавтор е българинът Драган Охридски*

БЪЛГАРИН В ОТКРИВАНЕТО НА АМЕРИКА

Една историческа каша гва пъти отива на съд

Има такава легенда. В годините на зрелия социализъм вървахме с баща ми по „Граф Игнатиев“. Като стигнахме Съюза на журналистите, той спря, вдигна глава и каза: „Днеска горе има другарски съд. Група идиоти съдят един човек, който иска да докаже, че българин е участвал в откриването на Америка.“

Оттогава следя този крайно любопитен случай. Остави диря, която малцина познават. Мина през водовъртеж от скандали, за да запечата свидетелства за българската душевност. Една историческа каша, забъркана от надут патриотизъм и политически инфантилизъм.

Името на главния герой е Алонсо де Охеда, който според „подсъдимия“ Иван Димитров е българинът Драган Охридски.

През лятото на 1942 г. – разказва той – като ученик в гимназията чух да се говори за дневника на Мари-Мадлен сен Жозеф, племенница на бретонския херцог ди Вилар. Дневникът е воден от 1491 до 1509 г. В него Мари-Мадлен сен Жозеф съобщава, че Алонсо де Охеда е известен още с името Драган да Лихнида. Дневникът се намираще тогава у барон фон Крамер, наследник на испанските херцози Галас. Още тогава Крамер установява, че Лихнида е древното име на Охрид.

„Нямате представа какво желание ме обзе да проуча делото на Драган Охридски“, споделя Димитров. С паисиевски ентузиазъм заляга над историческите извори. Обикаля европейските библиотеки и архиви, прелиства вежди книги и ръкописи. Превежда, сравнява, уточнява планина фактологичен материал. И заключава, че нашенски крак е сред първите, стъпили в Новия свят!

Драган Стефанов Охридски, сочи Иван Димитров, е роден в неизвестна година край известното езеро. За да не стане жертва на „кръвния данък“, който набира момчета за Еничарския корпус, родителите му го пращат в Дубровник. Оттам през Венеция отива в Испания. Тук сменят името му на Алонсо де Охеда. „Името – обяснява Димитров – трябва да е било Алонсо де Охрида, но твърдото „р“ с течение на времето е отпаднало, а името Алонсо в XV в. има две значения: разделен, отдалечен; драг, мил, тоест Драган.“

Първото амплоа на Алонсо е паж в свитата на кастилския благородник дон Луис де ла Серда. „Пажът се учел на военно дело и стажувал при сеньора няколко години, докато стане рицар“, уточнява неговият биограф. През 1482 г. избухва Гранадската война срещу маврите, в която Драган се сражава девет години. Винаги носел кожена торба с икона на св. Богородица. Понеже Божията майка го закриляла в боевете, българинът е наречен Рицарят на Мадоната.

Драган Охридски – подчертава Димитров – се прочува като един от най-храбрите войни в Гранадската война, известен в цяла Испания като Рицарят на Мадоната. След завършването на войната той получава най-високата признателност за проявена храброст лично от кралица Изабела, която му окачва на врата гердан на храбростта и влиза в свитата ѝ като доверено лице за специални поръчения.

Такова поръчение е участието на Драган във втората експедиция на Христофор Колумб през 1493 г. Разделя се с него за неизплатена заплата и от 1499 до 1510 г. предприема четири самостоятелни плавания. Открива днешна Бразилия, Гвинеите, Венецуела, Колумбия, Панама, Ямайка и други острови по крайбрежието.

Конкистадорът от Охрид основава първите селища в Новия свят. Вдига първите църкви и прави първите покръствания на местното население. Съавтор е на първата карта на света, известна като Мапа Мунди. Иван Димитров попада на оригинала във Виена. „Намерих картата Мапа Мунди – свидетелства той, – начертана от Хуан де ла Коса с помощта на Алонсо де Охеда, върху която някои от островите и крайбрежните земи в Южна Америка, открити от него, носят български названия. Тази карта след това е била фалшифицирана.“

Иначе казано, антибългарски фактори са заличили нашия принос във Великите географски открития!

Още заслуги... Само Драган Охридски е имал цивилизаторски манифест от Римския папа и испанските крале. С него завладява повече територии от Колумб и налива основите на огромна океанска империя. Бил е губернатор на сегашна Венецуела и Колумбия.

Рицарят на Мадоната умира през 1515 г. Погребан е под прага на църквата в Санто Доминго на остров Еспаньола. „Нека всички тъпчат костите ми, защото не изпълних дълга си към родината!“, е последната воля на Драган Охридски.

Христофор Колумб стъпва в Новия свят, художник Диоскоро Пуебла

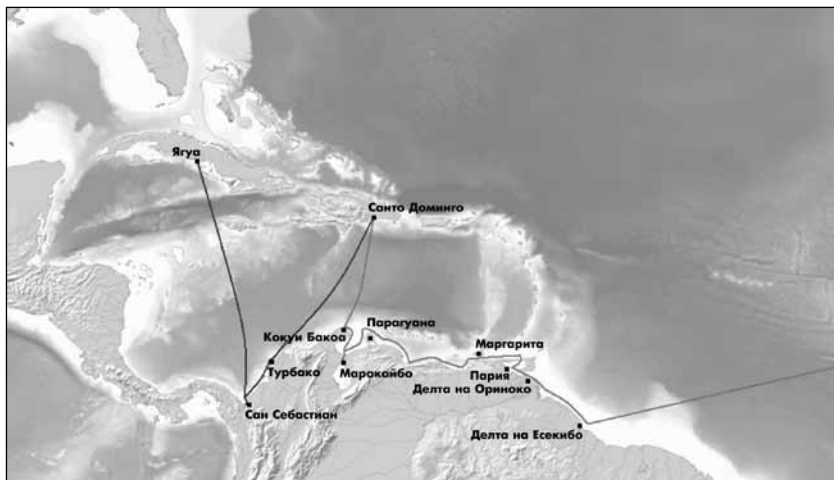
Бомбата гръмва със страшна сила на 18 юни 1981 г. Тогава във връзка с програмата „1300 години България“ вестник „Литературен фронт“ излиза със статията „Рицарят на Мадоната“, подписана от Иван Димитров и неговият асистент Иван Гатев. След сензационната печатът е злят от публикации за славния мореплавател. „Наша родина“, „Български воин“, „Орбита“, „Труд“, „Земеделско знаме“ поместват епизоди от невероятната му биография.

„Транспортен глас“ широко отваря страниците за неговите транспортни приключения. „Текстът се лееше плавно и тържествено. Пуснахме го във вестника като четиво с продължение и тиражът скочи с десетина хиляди“, спомня си главният редактор Петко Томов.

Издателствата хукват да го искат за многотомна поредица. От телевизията иде предложение за документален сериал. От Ватикана канят откривателя и асистента на симпозиум. Кардинал Марио Луиджи Чапи лично благодари за осветляването на историческата истина.

Тъкмо ватиканската връзка обаче обръща нещата. Атенатът срещу папа Йоан Павел II на 13 май 1981 г. ни забърка в покушението. Сергей Антонов беше арестуван, течеше шумна кампания срещу България. „Нямаме и никога не сме имали нещо общо

със Светия престол!“, декларираха нашите управници. А Драган Охридски е бил служител на папата, носил е негов цивилизаторски манифест.

Пътешествията на Алонсо де Охеда от 1499 до 1510 г.

След като отдавна е станал на прах, се случва най-невероятното в невероятното му житие. Пак Петко Томов документира: „На един от поредните инструктажи на главните редактори в ЦК на партията водещият бе категоричен: „От днес темата за Алонсо де Охеда ще бъде табу!“ и после с половин уста обясни, че така изисквали интересите на държавата.“

За да пресекат окончателно и безвъзвратно пъпната връв между Драган Охридски и папството, стратегите в ЦК нареждат проверка на етническата му принадлежност. Българин ли е въпросното лице? В своите „Спомени за прехода“ проф. Драгомир Драганов пише:

От посолството ни в Испания възложиха на Венци Димитров и моя милост (тогава и двамата работехме в Мадридския автономен университет) да проверим има ли истина в това твърдение. Ровихме се из документи, срещнахме се и с главния библиотекар на испанския Висш съвет за научни изследвания (аналог на нашия БАН) и доказахме в научна публикация, че това са пълни глупости.

Междувременно заседава споменатият „другарски съд“ над Иван Димитров. След бурни дебати СБЖ му налага порицание и препоръка да се откаже от твърденията за българския произход на Алонсо де Охеда. Гора от ръце гласува „за“, неколцина с различно мнение се свиват на столовете.

Предполагам портрет на Алонсо де Охеда

Димитров обаче се оказа корав, стисна зъби и след превратната дата 10 ноември 1989 г. заведе реално съдебно дело срещу Драгомир Драганов. Спечели, присъдата беше 1000 лева обезщетение. „Добре че се намери една сваяна съдия-изпълнителка – въздъхна с облекчение Драго, – която ме посъветва да подпиша съгласие, че обезщетението ще бъде удържано на равни вноски от заплатата ми в Университета. „Само не обяснявайте на какъв период от време ще бъдат вноските“ – беше мъдрият ѝ съвет.“

Драганов плати еднократно 50 лева и спря сребърния поток.

Версията за българските корени на Алонсо де Охеда не е само на Иван Димитров. През 1978 г. в Ню Йорк излиза монографията